

SAMARBEJDE

Etik og Socialt Ansvar

BÆREDYGTIGHED OG SOCIALT ANSVAR

Velkommen til School To Go og dagens undervisning!

Dette er et forløb i faget "Kommunikation" om "Etik og Socialt Ansvar" i tre episoder, med de tre temaer "Ethiske dilemmaer", "Bæredygtighed og socialt ansvar" samt "Samfundsmæssige konsekvenser". Der vil både være lytte-tekster og øvelser i episoderne.

Introduktion

Forestil dig en verden, hvor vi alle tager ansvar for hinanden og for vores planet. Et sted, hvor hvert valg vi træffer, ikke kun gavner os selv men også de mennesker og den verden, vi lever i. Dette koncept, kaldet bæredygtighed og socialt ansvar, handler

netop om det - at tage skridt, store som små, for at sikre, at vi både tænker på miljøet og på de mennesker, der bebor det.

Når vi taler om bæredygtighed, drejer det sig ikke kun om at genbruge eller at spare på energien (selvom det også er vigtigt!), men også om at forstå og arbejde for en fremtid, hvor vi alle har adgang til de ressourcer, vi har brug for, uden at skade vores planet. Socialt ansvar handler om at være opmærksom på og handle i forhold til de udfordringer, som forskellige mennesker og samfund står overfor. Det kan være i form af at hjælpe dem, der har brug for det, eller ved at træffe bevidste valg, der understøtter en mere retfærdig verden.

Men hvorfor er det så vigtigt at lære om bæredygtighed og socialt ansvar, specielt som ung? Fordi fremtiden er i dine hænder! De valg, som du og dine jævnaldrende træffer i dag og i morgen, har stor indflydelse på, hvordan verden vil se ud i fremtiden. Ved at forstå nøglerne til bæredygtighed og socialt ansvar får du magten og værktøjerne til at forme en verden, hvor vi alle kan trives - både mennesker og miljø. Du lærer at forstå konsekvenserne af dine handlinger og træffe beslutninger, der kan skabe positiv forandring, både lokalt og globalt. Dine handlinger tæller, og selv de mindste skridt i retning af bæredygtighed og ansvarlighed kan skabe bølger af positiv forandring.

Mål for undervisningen:

- Jeg skal kunne identificere nøglebegreber relateret til bæredygtighed og socialt ansvar.
- Jeg skal kunne anvende principperne for bæredygtighed og socialt ansvar i konteksten af eksempler og case-studier.
- Jeg skal kunne vurdere forskellige initiativer og strategier for deres effektivitet mht. bæredygtighed og socialt ansvar.
- Jeg skal kunne designe et projekt eller initiativ, der fremmer bæredygtighed og socialt ansvar inden for skole eller lokalsamfundet.

Hvad er bæredygtighed og socialt ansvar, i relation til etik og socialt ansvar i samarbejde?

At forstå begreberne "Bæredygtighed" og "Socialt ansvar" i sammenhæng med "Etik" og "Samarbejde" er rigtig vigtigt, ikke kun i en skolekontekst, men også i det bredere samfund. Lad os dykke ned i, hvordan disse begreber hænger sammen og kan være en del af et skolegruppearbejde.

- Bæredygtighed refererer typisk til en måde at handle og træffe beslutninger på, der tager hensyn til miljøet og fremtiden. Det handler om at sørge for, at de ressourcer, vi bruger, og den måde, vi bruger dem på, ikke skader vores planet på langt sigt.
- Socialt ansvar handler om at være opmærksom på og handle ansvarligt i forhold til det samfund, vi er en del af. Det kan indebære at hjælpe andre, være opmærksom på sociale uretfærdigheder, og arbejde for mere inklusive og retfærdige løsninger.

I skolegruppearbejde:

Bæredygtighed kan indebære valg og aktiviteter, der fokuserer på miljøvenlige løsninger. For eksempel, hvis I har et projekt, kan I vælge at bruge genbrugsmaterialer, digitale præsentationer i stedet for papir, eller fokusere på emner, der omhandler miljøproblematikker.

Socialt ansvar kan manifestere sig gennem, hvordan I som gruppe beslutter at arbejde sammen. Er alle inkluderet? Lytter I til hinandens ideer og bekymringer? I kunne også vælge at tage fat på emner, der adresserer sociale problemer, som ulighed eller diskrimination, i jeres projekter og præsentationer.

Etik i samarbejde handler om at sørge for, at den måde, I arbejder sammen på, og de beslutninger, I træffer, er retfærdige og korrekte. Det betyder at give plads til alle stemmer, behandle hinanden med respekt, og sørge for, at arbejdet fordeles retfærdigt.

Sådan hænger de sammen: Et eksempel kan være et gruppearbejde om en miljøkampagne i skolen. Når I planlægger kampagnen (Bæredygtighed), overvejer I også, hvem den vil påvirke, og hvordan den kan inkludere forskellige dele af skolesamfundet (Socialt Ansvar). Samtidig sørger I for, at alle i gruppen har en stemme, og at arbejdet fordeles retfærdigt (Etik og Samarbejde).

Hvad er eksempler på social ansvarlighed og bæredygtighed?

Eksempler på Social Ansvarlighed:

Inklusion: Sørge for at alle stemmer i en gruppe bliver hørt og respekteret, også selvom personerne måske er forskellige eller har forskellige meninger. Dette kan være ved aktivt at opmuntre alle til at dele deres tanker uden frygt for at blive dømt.

Frivilligt arbejde: At tage initiativ til at hjælpe i lokalsamfundet, fx at organisere indsamlinger til lokale velgørenhedsorganisationer eller hjælpe på et lokalt suppekøkken.

Støtte: At være der for dine klassekammerater, hvis de har brug for nogen at tale med, og rapportere eventuelle bekymringer til en voksen, hvis du tror, en ven kan have brug for hjælp.

Eksempler på Bæredygtighed:

Genbrug: At anvende genbrugsmaterialer i projekter eller opmuntre til genbrug inden for skolen, fx ved at opstille genbrugsbeholdere eller lave en workshop, hvor gamle materialer får nyt liv.

Miljøvenlige Projekter: At vælge og foreslå projekter, der opmuntrer til miljøbeskyttelse, som fx at plante træer, oprette en skolehave, eller opfordre til at cykle eller gå til skole i stedet for at køre.

Energi og Ressourcebevidsthed: At være bevidst om brugen af energi og ressourcer i skolen. Dette kunne være ved at sørge for at slukke lys og elektroniske apparater, når de ikke er i brug, eller ved at forslå at skolen skifter til mere energieffektive løsninger.

Ved at inddrage disse eksempler i skolegruppearbejde og din daglige adfærd, demonstrerer du både social ansvarlighed og en forpligtelse over for bæredygtighed. At arbejde med disse koncepter i skolen hjælper ikke kun med at gøre en forskel nu, men ruster også dig og dine klassekammerater til at blive fremtidens ansvarlige borgere og ledere.

Hvad er metoden Triple Bottom Line, når det gælder bæredygtighed og socialt ansvar?

Triple Bottom Line (TBL) er en metode, der udvider det traditionelle rapporteringsramme til at tage tre dimensioner af præstation i betragtning: social, miljømæssig og økonomisk. Dette bliver ofte refereret til som "Profits, People, Planet". Idéen er, at en organisations succes og dens reelle værdi bør måles ikke kun baseret på økonomisk profit, men også på hvor godt organisationen tager socialt og miljømæssigt ansvar.

Lad mig bryde det ned i et sprog, der måske resonerer bedre med en 15-årig:

- Profit (Økonomi): Dette handler ikke kun om penge, men også om, hvor godt en virksomhed eller et projekt skaber værdi. For eksempel, hvis du og dine klassekammerater laver et projekt, hvor I sælger noget, kunne "Profit" handle om, hvor godt I har formået at skabe en indtægt og håndtere jeres omkostninger.
- People (Sociale aspekter): Dette handler om, hvordan handlinger påvirker folk - både inden i og uden for organisationen. I skolesammenhæng kunne dette indebære at tage hensyn til, hvordan jeres handlinger eller projekter påvirker elever, lærere, og måske endda lokalsamfundet omkring jer.
- Planet (Miljø): Dette ser på, hvordan aktiviteter påvirker miljøet. I skoleprojekter kan dette handle om at vælge miljøvenlige materialer, minimere affald, eller finde måder at reducere energiforbrug på.

Hvis vi laver en lille simpel historie for at illustrere TBL i en skolekontekst:

Forestil dig, at din klasse beslutter at lave et projekt, hvor I skaber bæredygtige snacks til salg. I dette tilfælde:

- Profit: I kunne tænke på at lave snacksene billigt (såsom ved at anvende lokale ingredienser), sælge dem til en fair pris og måske endda donere en del af indtjeningen til et godt formål.
- People: I kunne sørge for, at processen med at lave og sælge snacks er sjov og lærerig for alle og ikke udelukker nogen. Måske I kunne involvere folk fra lokalsamfundet eller dele snacks med dem, der ikke har råd til at købe dem.
- Planet: I kunne overveje, hvordan I kan lave snacksene på en måde, der er venlig mod miljøet - måske ved at anvende bionedbrydelig emballage, undgå madspild, og vælge miljøvenlige ingredienser.

Så, ved at bruge Triple Bottom Line i jeres skoleprojekter, får I en holistisk tilgang, der ikke kun ser på, hvordan I kan tjene penge (eller få gode karakterer), men også på, hvordan I positivt kan påvirke dem omkring jer og planeten, vi alle deler.

I hvilke situationer er det særligt godt at bruge metoden Triple Bottom Line, når det gælder bæredygtighed og socialt ansvar?

At anvende Triple Bottom Line (TBL) kan være særligt givtigt i skolesammenhænge, hvor elever, lærere, eller skolen som helhed forsøger at navigere og vurdere forskellige projekter og initiativer ud fra et bæredygtigheds- og socialt ansvarsperspektiv. Her er nogle konkrete situationer:

1. Skoleprojekter:

- Eksempel: Når eleverne udvikler et projekt, som f.eks. en skolehave, salg af håndlavede produkter, eller en event.
- Hvordan TBL anvendes: Eleverne kan bruge TBL til at vurdere, hvordan deres projekt vil påvirke miljøet (Planet), om det er socialt inkluderende og gavnligt (People), og om det er økonomisk bæredygtigt eller giver værdi på en anden måde (Profit).

2. Skolearrangementer:

- Eksempel: Organisering af skolefester, sportsbegivenheder, eller ekskursioner.
- Hvordan TBL anvendes: Ved at se på, hvordan arrangementet kan blive mere bæredygtigt, f.eks. ved at minimere affald (Planet), sikre, at alle elever føler sig inkluderet og værdsat (People), og operere inden for budgettet uden unødvendig spild (Profit).

3. Skolens Drift og Indkøb:

- Eksempel: Beslutninger om skolens madprogram, indkøb af materialer, eller valg af energikilder.
- Hvordan TBL anvendes: Ledelsen og måske en elevkomité kunne undersøge, om de produkter og tjenester, skolen køber, er miljøvenlige (Planet), etisk produceret (People), og omkostningseffektive (Profit).

4. Klassens Samarbejdsprojekter:

- Eksempel: Klasseprojekter, hvor elever arbejder sammen om at skabe noget eller løse et problem.
- Hvordan TBL anvendes: Eleverne kan diskutere og planlægge, hvordan deres samarbejdsprojekt kan være godt for miljøet, deres fællesskab, og stadig opfylde målene for projektet (f.eks. at lære noget nyt eller opnå et bestemt resultat).

5. Samarbejde med Lokalsamfundet:

- Eksempel: Skolens interaktion og projekter med lokalsamfundet og lokale virksomheder.
- Hvordan TBL anvendes: Ved at vurdere, hvordan skolens aktiviteter med lokalsamfundet kan gavne både skolens og samfundets medlemmer (People), have en positiv miljøpåvirkning (Planet), og skabe gensidig værdi og styrke relationer (Profit).

Ved at anvende TBL-metoden i disse situationer lærer eleverne at tage en helhedsorienteret tilgang til deres projekter og aktiviteter, hvilket ikke kun gavner

dem akademisk, men også hjælper med at udvikle deres evner inden for bæredygtighed og socialt ansvar, som er vitale færdigheder i dagens verden.

Lad os høre en case.

Case: Skolehaven - Et Socialt og Bæredygtigt Projekt

Baggrund: En gruppe på 5 elever i 9. klasse blev tildelt et projekt om bæredygtighed og socialt ansvar. Målet var at skabe et initiativ, der kunne have en positiv indvirkning på skolen og det omgivende samfund.

Projekt: Eleverne besluttede sig for at udvikle en skolehave, der skulle fungere som et lærings- og fællesskabsrum, samtidig med at det producerede sunde fødevarer.

Anvendelse af TBL:

People (Mennesker):

- Mål: Skabe et inkluderende miljø og fremme sundhed.
- Tiltag: Eleverne involverede både lærere og andre elever i projektet for at sikre forskellige perspektiver og kompetencer. De organiserede også workshops om sund ernæring og involverede lokale bønder for at dele viden om dyrkning af afgrøder.
- Måling: Succes blev målt ved elev- og lærerengagement, deltagelse i workshops, og generel tilfredshed med projektet.

Planet (Miljø):

- Mål: Reducere skolens affald og fremme bæredygtig praksis.
- Tiltag: Haveaffald som blade og madrester blev komposteret og genbrugt i haven. Eleverne anvendte økologiske dyrkningsmetoder og skabte et habitat for lokale dyrearter, som f.eks. insekthoteller for bier.
- Måling: Mængden af genbrugt affald, diversiteten af dyreliv i haven, og mængden af økologisk producerede fødevarer blev brugt til at måle succes.

Profit (Økonomi):

- Mål: Sikre økonomisk bæredygtighed og skabe værdi for skolen.
- Tiltag: Fødevarer fra haven blev brugt i skolens kantine, hvilket reducerede omkostningerne til indkøb af grøntsager. Eleverne satte også en lille virksomhed op, hvor de solgte overskydende produkter på lokale markeder eller til forældre.
- Måling: Reduktion i madomkostninger og indtægter fra salget af overskydende produkter blev anvendt som indikatorer for succes.

Resultat: Projektet blev en stor succes, da det ikke kun integrerede principper om bæredygtighed og socialt ansvar i praksis, men også tilføjede en økonomisk værdi for skolen og styrkede fællesskabet. Eleverne lærte værdifulde lektioner om

samarbejde, projektledelse, og hvordan man balancerer sociale, miljømæssige og økonomiske aspekter i en real-world kontekst.

Nu er det tid til at lave et par opgaver og tænke over hvad vi lige har lært.

Arbejdsopgaver

Opgave: Eget Bæredygtighedsprojekt

- Arbejd alene eller i grupper og kom op med et forslag til et bæredygtighedsprojekt, som kunne implementeres i skolen.

Opgave: Case-studie Analyse

- Læs et givet case-studie om en organisation eller et samfund, der har implementeret bæredygtige praksisser. Diskuter og analyser fordele og udfordringer.

Opgave: "Walk the Talk"

- Praktiser socialt ansvar i en uge. Det kan være gennem genbrug, frivilligt arbejde osv. Skriv en kort rapport om dine erfaringer og observationer.

Opgave: Debatter og Diskussioner

- Deltag i debatter eller diskussioner om emner relateret til bæredygtighed og socialt ansvar. Forbered argumenter for og imod bestemte standpunkter.

Når du har besvaret disse spørgsmål, er episoden slut.

Her starter ideerne til lærerne.

Ideer til læreren

Undervisning om Grundlæggende Begreber:

- Undervis i fundamentale begreber som bæredygtighed, økologisk fodspor, social retfærdighed osv.

Gæsteforelæsninger:

- Inviter lokale eksperter eller ngo-repræsentanter til at holde foredrag om praktisk bæredygtighed og socialt ansvar.

Skoleprojekt - "Grøn Skole":

- Start et "grøn skole" -initiativ, hvor klassen sammen arbejder på at gøre skolen mere bæredygtig, f.eks. ved at oprette en skolehave, et genbrugsprogram osv.

Film og Diskussion:

- Vis dokumentarfilm om bæredygtighed og hold efterfølgende klasse-diskussioner om de viste emner.

Besøg og Udflugter:

- Arranger besøg til lokale virksomheder eller projekter, der er kendt for deres bæredygtighedsinitiativer, og lad eleverne se teorier om bæredygtighed og socialt ansvar i praksis.

Rolleplay og Scenarier:

- Organiser rollespil, hvor eleverne skal løse hypotetiske problemer eller tage beslutninger baseret på principper om bæredygtighed og socialt ansvar.